

Chulalongkorn Medical Journal

Volume 29
Issue 5 May 1985

Article 1

5-1-1985

มนุษยสัมพันธ์

อัมพล สุอำพันธ์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjjournal>

Part of the [Medicine and Health Sciences Commons](#)

Recommended Citation

สุอำพันธ์, อัมพล (1985) "มนุษยสัมพันธ์," *Chulalongkorn Medical Journal*: Vol. 29: Iss. 5, Article 1.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjjournal/vol29/iss5/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn Medical Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

มนุษยสัมพันธ์

อัมพล สุอำพันธ์*

อาชีพแพทย์เป็นอาชีพหนึ่งในอีกหลาย ๆ อาชีพที่จำเป็นต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเป็นจำนวนมากเป็นต้นว่า คนไข้ ญาติคนไข้ พยาบาล หัวหน้างาน และผู้ร่วมงานอื่น ๆ อีกมากมาย ดังนั้นการทำงานจะเจริญก้าวหน้า และดำเนินการไปได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ต่ออย่างไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง คือ ความมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนไข้ และญาติคนไข้และผู้ร่วมงาน ผู้เขียนยังจำได้ว่าตลอดเวลาของการเรียนแพทย์ก็ได้รับการอบรม ย้ำสั่ง ย้ำสอน จากอาจารย์ว่าเวลาปฏิบัติงานกับบุคคลอื่น ถ้าสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้ก็เท่ากับว่างานนั้นได้ประสพผลสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง

การที่ผู้เขียนเลือกเรื่องมนุษยสัมพันธ์มาเป็นบทบรรณาธิการของฉบับจิตเวชศาสตร์นี้ ก็ด้วยได้รับคำปรารภ จากอาจารย์หลายท่านรวมทั้งประสพการณ์ที่ได้รับมาจากตนเองว่าแพทย์ที่ลงระยะหลัง ๆ นี้เวลาปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติงานกับคนไข้ ญาติคนไข้

ผู้ร่วมงานหรือแม้แต่กับอาจารย์ ส่วนหนึ่งของแพทย์เหล่านี้ยังขาดมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานจะเป็นเพราะว่าเขาเหล่านั้นขาดตัวอย่างที่ดีหรือเป็นเพราะภาวะของสังคมได้เปลี่ยนไปก็คงจะไม่มีใครบอกได้แน่นอน แต่ที่แน่นอนที่สุดคือ ความมีมนุษยสัมพันธ์มีไว้เฉพาะจะทำงานกับคนไข้ และผู้ร่วมงานได้ผลดีเท่านั้นแต่ยังเป็นดรรชนีอันสำคัญที่เป็นเครื่องชี้ถึงความสำเร็จและความสุขของชีวิตด้วยไม่ว่าจะเป็นชีวิตในการทำงาน หรือชีวิตภายในครอบครัวของตนเอง

มนุษยสัมพันธ์คืออะไร

มนุษยสัมพันธ์ " เป็นคำศัพท์และศิลปะในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่เมตตา ความจงรักภักดี และความร่วมมือ " พุดง่าย ๆ ก็คือ " การอยู่ร่วมกับคนอื่นด้วยความสุ่มนึ่งเอง "

ปัญหามีอยู่ว่าความจริงทุกคนก็ทราบกันดีว่ามนุษยสัมพันธ์คืออะไรและมีประโยชน์อย่างไร แต่โดยทั่ว ๆ ไปก็ยังไม่สามารถปฏิบัติได้

ด้วยดีนั้น มีสาเหตุมาจากอะไร ซึ่งถ้าพิจารณา ดูอย่างผิวเผินก็อาจจะคิดว่ามีสาเหตุจากสิ่ง-ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เช่น ไม่เข้าใจกัน ความเห็นไม่ตรงกัน นิสัยต่างกัน ผลประโยชน์ขัดกัน ระดับเศรษฐกิจฐานะต่างกัน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี หากจะได้พิจารณากันให้ถี่ถ้วนแล้ว จะเห็นว่าสาเหตุที่คนเราไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ดังกล่าวข้างต้นนั้นหาใช่สิ่งที่มีความสำคัญมากนัก สาเหตุที่ทำให้เราไม่มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นนั้นอยู่ที่ตัวเรานั้นเอง คือเราไม่ชอบเปลี่ยนแปลงตัวเราให้เข้ากับผู้อื่น ไม่อยากทำความดีต่อผู้อื่นหรือบางทีก็ไม่อยากให้คนอื่นได้ดี แต่กลับใช้ความรู้สึกและความต้องการของตนเองเป็นสำคัญหรือเป็น-

จุดกลางโดยมิได้คำนึงถึงบุคคลอื่นว่ารู้สึกอย่างไร- คิดอย่างไร

การได้มาซึ่งมนุษยสัมพันธ์

เพื่อให้ได้มาซึ่งมนุษยสัมพันธ์ ความสัมพันธ์อันดีงาม และความรักชอบพอรระหว่างตัวเรากับบุคคลอื่น ๆ นั้นเราจะทำอย่างไร- หรือควรจะทำปฏิบัติอย่างไร

มีหลักอยู่ว่า "ให้สิ่งที่เขาต้องการก่อน แล้วเราจึงจะได้สิ่งที่เราต้องการ" หรือ "การเอาใจเขามาใส่ใจเรา" นั่นเอง

ในอดีตก็เคยมีโคลงสี่สุภาพซึ่งกล่าวถึง การได้มาซึ่งมนุษยสัมพันธ์ไว้ดังนี้

ให้ท่านท่านสักให้
 นบท่านท่านสักปอง
 รักท่านท่านควรครอง
 สามสิ่งนี้เว้นไว้

ตอบสนอง
 นอบไหว
 ความรัก เรานา
 แต่ผู้ทรชน

ถ้าเราถือหลักข้างต้นเป็นหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ใช้ได้ดีแล้ว ปัญหาที่มีต่อไปว่า เราจะให้สิ่งใดแก่บุคคลที่เราทำงานด้วยก็มาถึงจุดที่ต้องพิจารณากันต่อไปว่า คนเราต้องการอะไร เราจึงจะให้ได้อย่างถูกต้อง

ความต้องการของมนุษย์

คนเรามีความต้องการพื้นฐานอยู่ 2 ประการ

1. ความต้องการทางกายและทางด้านสรีระวิทยา
2. ความต้องการทางจิตใจ

โดยทั่วไปเราคงจะให้ความต้องการทางกายและทางด้านสรีระวิทยาต่อมนุษย์ไปทุก ๆ อย่างไม่ได้ แต่การให้ความต้องการทางด้านจิตใจนั้นเราสามารถให้ได้เกือบทุกอย่างตามขอบเขตที่เหมาะสม และเมื่อเขาได้สิ่งที่ต้องการแล้วมนุษยสัมพันธ์ก็เกิดตามมา ความต้องการทางด้านจิตใจที่ว่านั้นคือ

- ความเห็นอกเห็นใจ คนเราต้องการความเห็นอกเห็นใจอย่างมากโดยเฉพาะเมื่ออยู่ในภาวะเครียด เช่น กำสับ เเสบป่วย การทำงานกำสับพบกับอุปสรรค ได้รับภัยพิบัติ เป็นต้น การแสดงความเห็นอก-

เห็นใจ ได้ตาม ให้ความช่วยเหลือบ้าง ก็จะ
เปรียบเสมือนน้ำทิพย์ชะโลมจิตใจให้ชุ่มชื้น
เข้มแข็งและมีกำลังต่อสู้ไปได้อีก

- ความมั่นคงปลอดภัย คนเรา
ต้องการความมั่นคงปลอดภัย ต้องการความ
อบอุ่น ไม่ทอดทิ้ง และเมตตาปราณี

- การได้รับการยกย่องนับถือ
หมายถึงความต้องการที่จะเป็นคนสำคัญ ต้อง
การให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเป็นคนสำคัญคนหนึ่ง
เหมือนกัน เพราะเมื่อได้รับการยกย่อง
นับถือว่าเป็นผู้ที่มีความหมายเป็นผู้ที่มีความ
สำคัญแล้วก็จะเกิดความรู้สึกจะเกลี้ยกล่อม
ให้ทำอะไรก็มักจะให้ความร่วมมือเสมอ

- การยอมรับในสังคม หมายถึง
ความต้องการเข้าพวกเข้าหมู่ อยากมีส่วนร่วม
ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อคนเรามีความรู้สึก
ว่าสังคมยอมรับเขาไว้เป็นส่วนมาชิกและให้เข้า
ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ แล้วก็จะเกิดความรู้สึก
ภูมิใจและมีความรับผิดชอบรักษาส่วนได้เสีย
ของสังคมนั้นอย่างเต็มที่

- ต้องการมีโอกาสที่ก้าวหน้าใน
การทำงาน ต้องการได้มีโอกาสทำงานใหม่ ๆ
ต้องการมีโอกาสดำเนินมือความสามารถ ดังนั้น
ถ้ามีโอกาสก็ควรให้การส่งเสริมให้ผู้ร่วมงาน
ได้มีโอกาสนำหน้าในด้านต่าง ๆ

เมื่อทราบว่าคนเรามีความต้องการ
อะไรบ้างแล้ว และก็ให้สิ่งที่เขาต้องการไป
แล้ว แน่นนอนมนุษย์สัมพันธ์ย่อมจะเกิดขึ้น แต่
บางทีเราอาจสังเกตได้ว่าทั้ง ๆ ที่เราได้ให้
หรือปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ อย่างดีแล้วแต่มนุษย์-
สัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั้นไม่เหมือนกัน ไม่เท่ากัน

ในบางคนอาจเกิดความสัมพันธ์อันดียิ่ง บาง
คนอาจเกิดความสัมพันธ์ขึ้นบ้างแต่ไม่ติดนัก ใน
บางคนอาจไม่เกิดความสัมพันธ์กันเลย ที่เป็น
เช่นนี้เพราะมนุษย์เราแต่ละคนนั้นมีความแตก
ต่างกัน จิตใจต่างกัน บุคลิกภาพต่างกัน
ความต้องการก็ต่างกัน ดังนั้นจึงมีความจำ-
เป็นที่จะต้องศึกษาให้รู้ต่อไปว่าคนเราแตกต่างกัน
กันในทางใดบ้างเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางใน
การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกันมาก
มายไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย และจิตใจ

ด้านร่างกาย จะเห็นว่าบางคนแข็งแรง -
แรง บางคนอ่อนแอไข้โรค บางคนพิการ

ด้านจิตใจ จะพบว่ามีความแตกต่างกัน
มากมาย เช่นบางคนมีความเฉลียวฉลาดดี
มีการตอบสนองและแก้ไขปัญหารวดเร็ว บาง
คนมีความคิดความอ่านช้า บางคนใจเร็ว
โมโหง่าย เจ้าโทสะ แต่บางคนอารมณ์เย็น
ลุ่มลึก บางคนชอบสังคม บางคนไม่ชอบเข้า
สังคม บางคนมีความทะเยอทะยานอยากก้าวหน้า
บางคนกลับเฉย ๆ

ดังนั้นในการสร้างมนุษย์สัมพันธ์จึงควร
คำนึงถึงความแตกต่างกันของแต่ละบุคคลด้วย

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ก็เป็นเพียงแนวทาง
ในการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ การที่แพทย์เราจะ
สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลต่าง ๆ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างไร
นั้น ขึ้นอยู่กับว่าจะพยายามใช้ประสบการณ์ที่
ผ่านมา มาแก้ไขตนเองอย่างไร และที่สำคัญ
ที่สุดก็คือมีความจริงใจเพียงใดต่อการแสดง -
ออกในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

อ้างอิง

1. Anastasi A. Fields of Applied Psychology. International Student Edition. London : McGraw-Hill, 1964. 115-116, 124-126
2. Crow LD, Crow A Readings in General Psychology. College Outlines Series.
3. Freedman AM, Kaplan HI, Sadock B. Modern Synopsis of Comprehensive, Textbook of Psychiatry II. 2 ed. Baltimore : Williams & Wilkins, 1976. 326-328

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับต้นฉบับเมื่อวันที่ 6 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2528